

"İnsan onda hakikî fâil olamaz. Ve nefs-i emmâresi de hasenâta taraftar değildir. Belki rahmet-i İlâhiye onları ister ve kudret-i Rabbâniye icad eder. Yalnız, insan, iman ile, arzu ile, niyet ile sahip olabilir." izah eder misiniz?

İnsanın; hayır ve hasenat işlemesinin önündeki en büyük engellerden birisi de; **kötülüğü emreden nefis**dir. Hatta nefis öyle ki; yapılan iyiliğin içine sızıp, onun kalitesine de zarar verir. Öyle ise iyiliğin temeli ve esası; **Allah'ın rahmet ve kudret**idir. İnsan bu iyiliğe sadece niyet ve dua ile sahip olur.

Burada insanın iyilik ve hasenatta fail olmadığına gerekçe ve faktörleri izah ediliyor, yoksa nefis tek başına iyiliğin önünde engeldir denilmiyor. İnsan bir iyiliğe sahip çıkarken, bunu da göz önünde bulundursun anlamında ifade ediliyor. Elinde icat ve yaratmaktan yoksun olan iradeden başka bir sermayesi olmayan bir insanın, iyilik gibi ulaşılması zor bir amele "*failim ve sahibim*" demesi, gerçekten abes ve gerçek dışıdır.